

Revision af EU-retningslinjerne for risikofinansiering

Forklarende note

Den foreslåede revision af retningslinjerne for risikofinansiering¹ er direkte knyttet til resultaterne af fitnessstjekket — en omfattende politikevaluering, hvori det vurderes, om de statsstøttere regler, der indgik i moderniseringen af statsstøttepolitikken, er egnede til formålet. Resultaterne af dette fitnessstjek er beskrevet i et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om fitnessstjekket, som blev offentliggjort den 30. oktober 2020².

Resultaterne af fitnessstjekket bekræftede, at de statsstøttere regler for risikofinansiering, der blev gennemført i 2014, generelt fungerer godt og bidrager til at afhjælpe det markedssvigt, der forhindrer SMV'er i EU i at tiltrække den finansiering, der er nødvendig for, at de kan vokse og opnå fremgang, og dette uden at forvride konkurrencen unødigt.

Fitnessstjekket påviste imidlertid også, at der er behov for yderligere at forenkle og præcisere anvendelsen af reglerne for at gøre det nemmere at indføre statsstøtteordninger til støtte for risikofinansiering. Med henblik herpå planlægges der følgende kategorier af målrettede ændringer af retningslinjerne for risikofinansiering:

- i. en omstrukturering af de eksisterende bestemmelser for at øge læsbarheden og brugervenligheden, herunder en konsolidering af de eksisterende krav til den forudgående vurdering, som i øjeblikket er spredt ud over forskellige dele af retningslinjerne (**kategori 1**)
- ii. en yderligere præcisering af det specifikke indhold og omfanget af den dokumentation, der er nødvendig for at påvise et specifikt markedssvigt eller en anden relevant hindring for adgang til finansiering i overensstemmelse med eksisterende retspraksis (**kategori 2**)
- iii. en målretning af retningslinjerne mod foreneligheden af statsstøtte for at undgå overlapninger med meddelelsen om begrebet statsstøtte (**kategori 3**)
- iv. en strømlining af eksisterende formuleringer og en tilpasning af definitioner for at øge overensstemmelsen med den generelle gruppefritagelsesforordning uden at ændre indholdet af reglerne (**kategori 4**).

Retningslinjerne for risikofinansiering suppleres af den generelle gruppefritagelsesforordning³, som fastsætter betingelser for, hvornår medlemsstaterne kan gennemføre statsstøtteforanstaltninger uden forudgående anmeldelse til Kommissionen. Sideløbende med revisionen af retningslinjerne for risikofinansiering er Kommissionen i gang med en målrettet revision af den generelle gruppefritagelsesforordning, som også vil omfatte en målrettet ændring af de bestemmelser i den generelle gruppefritagelsesforordning, der er relevante for risikofinansiering, og som vil sikre overensstemmelse med de reviderede retningslinjer for risikofinansiering.

¹ EU-retningslinjer for statsstøtte til fremme af risikofinansieringsinvesteringer (EUT C 19 af 22.1.2014, s. 4).

² Tilgængelig online på: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/fitness_check_en.html

³ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT L 187 af 26.6.2014, s. 1, seneste ændring: EUT L 215 af 7.7.2020, s. 3).

De reviderede retningslinjer for risikofinansiering indeholder følgende målrettede forbedringer:

Kategori 1: en omstrukturering af bestemmelserne for at øge læsbarheden og brugervenligheden

- a. Der blev indført et nyt underafsnit 4.1 for at konsolidere alle krav vedrørende den forudgående vurdering, som i de nuværende retningslinjer for risikofinansiering er spredt over flere underafsnit. Dette strømliner ikke blot strukturen i retningslinjerne for risikofinansiering, men giver også medlemsstaterne større klarhed.
- b. Afsnit 4 i retningslinjerne for risikofinansiering vedrørende den forenelighedsvurdering, der finder anvendelse på risikofinansieringsforanstaltninger, der skal anmeldes til Kommissionen, er blevet revideret for at indarbejde Domstolens dom af 22. september 2020 i sag C-594/18 P⁴.

Kategori 2: en yderligere præcisering af det specifikke indhold og omfanget af den dokumentation, der er nødvendig for at påvise et specifikt markedssvigt eller en anden relevant hindring for adgang til finansiering i overensstemmelse med eksisterende retspraksis

- a. Fitnesstjekket viste, at medlemsstaterne har vanskeligt ved at kvantificere finansieringsbehovet. Derfor er kravet om at kvantificere finansieringsbehovet blevet gjort mere proportionalt, dvs. at det kun vil være gældende for de ordninger, der yder de største støttebeløb til individuelle støttemodtagere. De reviderede retningslinjer for risikofinansiering vil derfor alt efter omstændighederne have forskellige krav:
 - I de fleste tilfælde (f.eks. små midcapselskaber, innovative midcapselskaber, virksomheder, der modtager støtte mere end ti år efter registreringen) er der stadig behov for en forudgående vurdering, der påviser et specifikt markedssvigt (eller en anden relevant hindring for adgang til finansiering), men forudsat at investeringen pr. virksomhed ligger under den generelle gruppefritagelsesforordnings tærskel på 15 mio. EUR, er der ikke længere behov for en kvantificering af finansieringsbehovet.
 - For risikofinansieringsforanstaltninger, der vedrører finansielle instrumenter med en deltagelse af private investorer, som ligger under de procentsatser, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning, bør den forudgående vurdering desuden indeholde en nærmere vurdering af omfanget og strukturen af udbuddet af privat finansiering til støtteberettigede virksomheder af den pågældende type i det relevante geografiske område og en påvisning af, at det konstaterede markedssvigt eller den anden relevante hindring ikke kan afhjælpes med foranstaltninger, der er udformet i overensstemmelse med den generelle gruppefritagelsesforordnings krav.
 - For risikofinansieringsinvesteringer, der overstiger den generelle gruppefritagelsesforordnings loft pr. støtteberettiget virksomhed (dvs. 15 mio.

⁴ Domstolens dom af 22. september 2020, Østrig mod Kommissionen (Hinkley Point C), sag C-594/18 P, EU:C:2020:742.

EUR), bør den forudgående vurdering også kvantificere finansieringsbehovet (dvs. omfanget af ikketilfredsstillet efterspørgsel efter finansiering fra støtteberettigede virksomheder) som følge af det konstaterede markedssvigt (eller en anden relevant hindring).

Overordnet set mindsker dette forslag den administrative byrde for medlemsstaterne, men fastholder kravet om kvantificering for de ordninger, der yder de største støttebeløb til individuelle virksomheder. For de øvrige ordninger er en forudgående vurdering, der påviser et markedssvigt (eller en anden relevant hindring), fortsat nødvendig sammen med andre foranstaltninger for at sikre, at støtten fortsat er proportional set forhold til markedssvigtet (eller den anden relevante hindring).

- b. For så vidt angår skatteinstrumenter har den samlede investering pr. støttemodtager hidtil, jf. punkt 149 i retningslinjerne for risikofinansiering, været begrænset til de 15 mio. EUR, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning. For finansielle instrumenter gælder der imidlertid ingen sådan begrænsning. Dette punkt i retningslinjerne for risikofinansiering er derfor blevet bragt i overensstemmelse med reglen for finansielle instrumenter og giver derfor også mulighed for risikofinansieringsinvesteringer på over 15 mio. EUR for skatteinstrumenter, hvis dette kan godtgøres ud fra den forudgående vurdering.

Kategori 3: en målretning af retningslinjerne mod foreneligheden af statsstøtte for at undgå overlapninger med meddelelsen om begrebet statsstøtte

I 2016, to år efter at retningslinjerne for risikofinansiering fra 2014 var trådt i kraft, offentliggjorde Kommissionen som led i moderniseringspakken for statsstøtte en meddelelse om begrebet statsstøtte. I meddelelsen om begrebet statsstøtte præciserede Kommissionen sin forståelse af, hvordan begrebet statsstøtte i traktaten skal fortolkes, herunder hvornår en offentlig støtteforanstaltning ikke udgør statsstøtte, fordi den gennemføres på normale markedsvilkår. Den vejledning, der gives i meddelelsen om begrebet statsstøtte med henblik herpå, gør det muligt at fjerne afsnit 2.1 "Den markedsøkonomiske aktørtest" i de reviderede retningslinjer for risikofinansiering med henblik på at målrette indholdet mod en fastlæggelse støtteforanstaltningers forenelighed.

Kategori 4: en strømlining af eksisterende formuleringer og en tilpasning af definitioner for at øge overensstemmelsen med den generelle gruppefritagelsesforordning

- a. Retningslinjerne for risikofinansiering fra 2014 indeholdt en ad hoc-definition af "innovative midcapselskaber" som midcapselskaber med forsknings- og udviklingsomkostninger (F&U) og innovationsomkostninger på mindst 15 % af deres samlede driftsomkostninger i mindst et af de tre år forud for den første investering under den statslige støtteforanstaltning for risikofinansiering eller på mindst 10 % om året af deres samlede driftsomkostninger i de tre år forud for den første investering under den statslige støtteforanstaltning for risikofinansiering. I den nuværende tekst foreslås det at bringe denne definition i overensstemmelse med den generelle gruppefritagelsesforordning ved at definere "innovative midcapselskaber" som midcapselskaber, der samtidig er "innovative virksomheder" som defineret i den generelle gruppefritagelsesforordnings artikel 2, nr. 80). Som følge heraf kan flere midcapselskaber betragtes som "innovative midcapselskaber" og er derfor berettiget til risikofinansieringsstøtte i henhold til retningslinjerne for risikofinansiering, fordi den

innovative karakter — som det er tilfældet i den generelle gruppefritagelsesforordning — kan fastslås enten ved en evaluering udført af en ekstern sagkyndig, der bekræfter dette element, eller fordi F&U-omkostningerne når op på mindst 10 % af de samlede driftsomkostninger i mindst et år af de tre år forud for støtten.

- b. I afsnit 3 om anmeldelsespligtig støtte foreslås det at ændre det nuværende punkt 47, litra c), således at foranstaltninger, der gør det muligt for virksomheder at modtage risikofinansieringsstøtte mere end ti år efter registreringen, vil blive vurderet i henhold til retningslinjerne for risikofinansiering, mens grænsen i henhold til de nuværende regler fastsættes til mere end syv år efter deres første kommercielle salg.

Formålet hermed er at undgå den usikkerhed med hensyn til konstateringen af det "første kommercielle salg", som blev påpeget under fitnessstjekket. Hvis datoen for "første kommercielle salg" erstattes med "registreringsdato" som startdato for den periode, hvor virksomhederne generelt kan modtage risikofinansieringsstøtte, vil det forenkle anvendelsen af reglerne, da det er lettere at fortolke "registrering" end "første kommercielle salg". For støtteberettigede virksomheder, som ikke skal registreres, kan den tiårige støtteberettigelsesperiode anses for at begynde fra det tidspunkt, hvor virksomheden indleder sin økonomiske aktivitet eller skal afregne skat for sin økonomiske aktivitet. Desuden er anvendelsen af registreringsdatoen som udgangspunkt i overensstemmelse med visse bestemmelser i den generelle gruppefritagelsesforordning (f.eks. artikel 22 om etableringsstøtte).

Det foreslås at forlænge den relevante periode fra syv til ti år for at undgå en de facto-afkorting af støtteberettigelsesperioden, fordi registreringen normalt finder sted før det første kommercielle salg. I den forbindelse peges der i den undersøgelse, der blev gennemført i evalueringen, på ti år som den rette grænse for støtteberettigelse, eftersom SMV'er, der er ti år eller yngre, med større sandsynlighed har problemer med at få adgang til finansiering sammenlignet med mere erfarne SMV'er.